

Monsieur Pierre-Yves DERMAGNE
Vice-Premier ministre et Ministre de l'Economie
et du Travail
Rue Ducale, 61

1000 BRUXELLES

Bruxelles, le 16 novembre 2020

Monsieur le Vice-Premier ministre,

Concerne : Les professions économiques (conseillers fiscaux (certifiés) – experts-comptables (certifiés) – réviseurs d'entreprises)

La structuration des professions comptables et fiscales en Belgique a été fondamentalement remaniée en 2019, avec effet au 30 septembre 2020. C'est en effet à cette date que *l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables* (en abrégé : ICE /en anglais, ITAA) a vu le jour, impliquant une refonte fondamentale des professions d'expert-comptable (certifié) et de conseiller fiscal (certifié). Depuis l'entrée en vigueur de la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-comptable et de conseiller fiscal, l'Institut des Experts-comptables et des Conseils fiscaux (IEC) et l'Institut Professionnel des Comptables et Fiscalistes agréés (IPCF) sont désormais intégrés en un seul nouvel institut.

Certains arrêtés d'exécution de cette nouvelle législation ont déjà été publiés au *Moniteur belge*. Tel est le cas de l'arrêté royal réglant l'accès aux professions ainsi que de l'arrêté royal relatif au registre public et au fonctionnement du nouvel institut (tous deux publiés au *Moniteur belge* du 30 septembre 2020).

Cependant, d'autres aspects revêtant une importance cruciale restent encore à traiter et à approfondir. On relèvera, à titre d'exemples, qu'il convient de fixer les éléments de déontologie et les mesures visant à assurer l'indépendance des professionnels ou encore d'adopter un règlement d'examen permettant l'organisation de l'accès à la profession mais également d'évaluer le cadre normatif existant des deux anciens instituts.

A cette fin, la Ministre fédérale sortante en charge de l'Economie, Madame Nathalie MUYLLE, avait invité le Conseil supérieur à créer un groupe de travail, composé de représentants des Cabinets de l'Economie et des PME, du SPF Economie, et de l'Institut lui-même, chargé du suivi de la réforme.

Nous nous adressons dès lors à vous afin de voir quelle sera votre approche à propos de ce dossier et plus concrètement si l'installation de ce groupe de travail – chargé de l'analyse de la mise en œuvre de cette réforme et de la concertation que celle-ci implique – emporte également votre adhésion. Il va de soi que le Conseil supérieur est disposé à mettre son expertise à votre disposition, comme il le fait depuis de nombreuses années avec les différents ministres fédéraux de l'Economie, des PME et des indépendants et des Finances.

Nous nous permettons, par ailleurs, d'attirer votre attention sur certains aspects touchant le fonctionnement du Conseil supérieur, présentant un caractère urgent.

En effet, il y aurait lieu de procéder à la nomination des membres du Conseil supérieur ou à la reconduction de leur mandat dans la mesure où les mandats des membres du Conseil supérieur (nommés pour une période de six ans) sont venus à échéance en janvier 2020. L'urgence est encore renforcée par le fait que deux des sept membres du Conseil supérieur sont démissionnaires. Il s'agit de deux des quatre représentants du Conseil central de l'Economie (en l'occurrence celui désigné par la FGTB (monsieur Jean-Luc STRUYF) ayant atteint l'âge de la pension et de celui de la FEB (monsieur Erik PEETERMANS) ayant quitté l'organisation). Cette situation a amené le Conseil central de l'Economie à adresser un courrier à la précédente Ministre de l'Economie, avec une proposition de noms pour renouveler ces deux personnes.

En tant que Président du Conseil supérieur, dans l'attente des nominations, j'ai poursuivi mon mandat afin de permettre à notre institution de maintenir son rôle d'intérêt public d'une manière proactive. Par la présente, je me permets de vous signaler que je suis disposé à assumer une nouvelle période à la tête du Conseil supérieur.

Enfin, le Conseil supérieur tient à relever, dans le domaine du révisorat d'entreprises, certains points d'attention qu'il estime importants.

Nous avons pris la liberté d'établir une note de synthèse, jointe à la présente, reprenant les différents éléments que le Conseil supérieur se propose de soumettre à votre attention. Cette note s'articule comme suit :

A . Le Conseil supérieur des Professions économiques

A.1. Aspects institutionnels – Nominations

A.2. Force contraignante des avis – Problème de traduction

B. Professions économiques

B.1. Réviseurs d'entreprises

B.1.1. Cadre légal, réglementaire et normatif

B.1.2. Supervision publique des réviseurs d'entreprises

B.2. Conseillers fiscaux et experts-comptables

B.2.1. Cadre légal et réglementaire – mesures urgentes

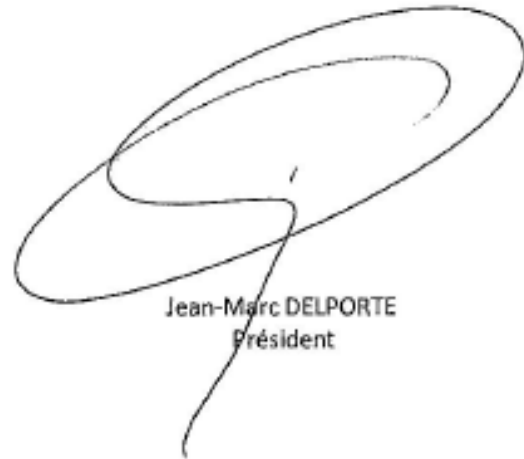
B.2.2. Cadre réglementaire – groupe de travail chargé de la poursuite de la mise en œuvre de la réforme

B.2.3. Cadre normative

B.2.4. Accountability de l'institut

Nous restons à votre disposition pour toute précision que vous jugeriez utile, ainsi que pour tout autre point d'attention que vous souhaiteriez aborder.

Nous attendons avec intérêt votre réponse et vous prions d'agréer, Monsieur le Vice-Premier ministre, l'assurance de notre plus haute considération.

Jean-Marc DELPORTE
Président

Structuur van de nota

- A. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen
- B.1 Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR)
- B.2 Het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA - in het Engels ITAA)

A.1 De Hoge Raad voor de Economische Beroepen – Institutionele aspecten

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen (<http://www.cspe-hreb.be>) is samengesteld uit **zeven leden**. Deze leden mogen geen deel uitmaken van de economische beroepen. De Koning benoemt de leden alsook de voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen:

- **Vier leden**, van wie er één de kleine en middelgrote ondernemingen vertegenwoordigt, worden voorgedragen door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven die paritair is samengesteld uit vertegenwoordigers van de werknemers- en de werkgeversorganisaties.
- **Drie leden** worden voorgedragen door de federale Minister bevoegd voor Economie, de Minister van Financiën en de Minister van Middenstand.

De benoeming geschiedt voor een periode van zes jaar. De huidige leden zijn benoemd voor de periode die loopt van 16 januari 2014 tot 15 januari 2020.

Te nemen initiatieven:

- Van de zeven leden zijn er twee ontslagnemend: de heer Erik PEETERMANS (vertegenwoordigt het VBO) en de heer Jean-Luc STRUYF (vertegenwoordigt het ABVV). De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven heeft aan de vorige Minister van Economie bij brief reeds namen voorgesteld voor de vervanging van beide personen.
- Voor de zeven leden de mandaten vernieuwen die op 15 januari 2020 zijn verstreken.

A.2 Bindende kracht van de adviezen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen – Probleem met de vertaling

Historisch gezien worden de oprichting en de bevoegdheden van de Hoge Raad geregeld in artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen. Met ingang van 30 september 2020 zijn die regels opgenomen in de artikelen 79 tot en met 84 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur (*Belgisch Staatsblad* van 27 maart 2019).

Naar aanleiding van de goedkeuring van de nieuwe wet is met betrekking tot de bindende kracht van de adviezen van de Hoge Raad gebleken dat de Franse tekst (ongewijzigd ten opzichte van de voorgaande versie) verschilt van de Nederlandse tekst van artikel 80 (probleem met de vertaling).

Met een wetsontwerp van 16 september 2020 houdende diverse bepalingen inzake Economie (Doc 55 1515/001) wilde men dit via artikel 22 rechtzetten door de oorspronkelijke versie terug in te voeren.

Te nemen initiatief:

Door de huidige meerderheid het wetsontwerp 1515/001 van de vorige meerderheid doen overnemen (de meest efficiënte keuze), zo niet de wet van 17 maart 2019 wijzigen (nieuwe tekst).

B. De economische beroepen

Per 30 september 2020 tellen de economische beroepen zowat 15.000 personen die de titel voeren van “bedrijfsrevisor”, “(intern) gecertificeerd accountant”, “(intern) accountant”, “(intern) fiscaal accountant”, “(intern) gecertificeerd belastingadviseur”, “(intern) belastingadviseur” of ook nog “(intern) gecertificeerd fiscaal accountant”.

Deze beroepsbeoefenaars vallen onder één van de volgende instituten:

- Instituut van de Bedrijfsrevisoren ¹ (IBR);
- Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants ² (IBA – in het Engels ITAA), ingevolge de fusie tussen het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

B.1.1 Wettelijk, reglementair en normatief kader van het IBR

In België staan de bedrijfsrevisoren in voor de wettelijke controle van de jaarrekening overeenkomstig de internationale controlestandaarden, zoals die op nationaal niveau zijn ingevoerd. De inhoud van het commissarisverslag en de specifieke werkzaamheden met toepassing van het Belgisch wettelijk en reglementair kader worden in een bijkomende norm geregeld.

Te nemen initiatieven:

- Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren dient een aantal beroepsnormen te actualiseren (waaronder een aantal normen die gemeenschappelijk zijn met het voormalige Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB)), onder meer naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.
- Met betrekking tot de specifieke normen voor bedrijfsrevisoren, lijkt het aangewezen de beroepsnorm over de opdracht van een bedrijfsrevisor in de ondernemingsraad te actualiseren. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven plant een initiatief in 2023, naar aanleiding van 50 jaar koninklijk besluit van 1973 over de economische en financiële inlichtingen. In het vooruitzicht daarvan lijkt het aangewezen dat de federale Minister bevoegd voor Economie tegen dan al een herziene norm over de opdracht van een bedrijfsrevisor in de ondernemingsraad zou hebben goedgekeurd.

B.1.2 Publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

Wat de normatieve aspecten betreft, ressorteert dit toezicht onder de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, enerzijds, en de federale Minister bevoegd voor Economie, anderzijds.

Voor het onderzoek van individuele dossiers (kwaliteitscontrole en toezicht) daarentegen, is het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR) bevoegd.

De Sanctiecommissie van de FSMA, die optreedt na verwijzing door het College, is bevoegd om bij een inbreuk administratieve maatregelen of geldboetes op te leggen.

¹ Wettelijk kader: wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

² Wettelijk kader: wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur.

Te nemen initiatief:

Wat de normatieve aspecten betreft, de relaties uitbouwen tussen de Hoge Raad, het Kabinet van de Minister van Economie en de FOD Economie.

B.2 Wettelijk, reglementair en normatief kader van het IBA (in het Engels ITAA)

B.2.1 Wettelijk en reglementair kader – Noodzakelijke maatregelen op korte termijn

De wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur moet dringend worden aangepast.

Met een wetsontwerp van 16 september 2020 houdende diverse bepalingen inzake Economie (Doc 55 1515/001) worden een aantal wijzigingen aan het onlangs vastgelegde wettelijke kader voorgesteld, maar daarenboven moeten

- voor de dossiers in het kader van het toezicht / de kwaliteitstoetsing, overgangsmaatregelen worden getroffen (overdracht van bestaande dossiers aan de rechtskundig assessor);
- de huidige mandaten van de instanties bij het BIBF inzake toegang tot het beroep en beroepstucht, worden vernieuwd.

Bij de Commissie van beroep moeten, op initiatief van de Minister van Justitie, de (plaatsvervangende) voorzitter en twee rechters of magistraten (en hun plaatsvervangers) worden benoemd (artikel 104 van de wet van 17 maart 2019).

B.2.2. Reglementair kader – Op korte termijn te bepalen standpunten met het oog op de verdere uitwerking van de hervorming

Te nemen initiatief:

Beslissing van de nieuwe Minister van Economie om een werkgroep op te richten die de fusie van beide instituten (IAB en BIBF) tot één enkel instituut (IBA – in het Engels ITAA) verder moet uitwerken.

De vorige Minister bevoegd voor Economie (mevrouw Nathalie MUYLLE) heeft in een brief van 30 september 2020, waarvan kopie in bijlage 1, aangedrongen op de voortzetting van de werkzaamheden van een inmiddels tot redactiecomité omgevormde werkgroep.

In de vorige legislatuur maakten alle betrokken partijen deel uit van dat redactiecomité: een vertegenwoordiger van het Kabinet van de Minister van Economie, een vertegenwoordiger van de Minister van KMO's, vertegenwoordigers van de FOD Economie (E3 en E5), vertegenwoordigers van het IAB en het BIBF, met ondersteuning van de wetenschappelijk adviseurs van de Hoge Raad.

De Hoge Raad stelt de knowhow van zijn wetenschappelijke adviseurs ter beschikking.

Die werkgroep zou als opdracht hebben na te gaan welke uitvoeringsmaatregelen naar aanleiding van de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 nog nodig zijn, om zeker te stellen dat de algemene maatregelen van die wet effectief werkzaam zijn.

De werkzaamheden van de werkgroep worden nader toegelicht in bijlage 2 bij deze nota.

B.2.3. Normatief kader

Het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA – in het Engels ITAA) dient een aantal beroepsnormen uit te werken of te actualiseren (waaronder een aantal normen die gemeenschappelijk zijn met het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR)), onder meer naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, maar ook van de fusie tussen beide instituten (IAB en BIBF).

B.2.4. Accountability van het IBA (in het Engels ITAA)

Belangrijk is dat het nieuwe instituut transparanter wordt, zeker ten overstaan van de Hoge Raad, maar ook ten overstaan van de federale Minister bevoegd voor Economie en de federale Minister bevoegd voor de KMO's, met betrekking tot de werkzaamheden in het kader van kwaliteitstoetsing, toezicht en tuchtbeslissingen tegen zijn leden.

Zowel het IAB als het BIBF waren op die vlakken weinig transparant in hun jaarverslagen. Hierdoor kon men weinig zicht krijgen op de resultaten van die werkzaamheden.

In die context heeft de Hoge Raad in de loop van 2019 een aantal initiatieven genomen, maar die konden wegens de huidige gezondheidscrisis niet verder worden uitgediept.

Het komt erop aan om voor het nieuwe instituut te vertrekken van deugdelijke uitgangspunten, wil men een betere transparantie geven aan die werkzaamheden en de conclusies waartoe zij leiden, zowel op het vlak van kwaliteitstoetsing als toezicht, in dossiers die al dan niet naar de tuchtinstanties worden doorverwezen.

Bijlage 3 somt een aantal aandachtspunten in dit verband op.

Conseil supérieur des Professions économiques
Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Bijlage 1

Afz. : Hertogstraat 59-61, 1000 Brussel

Hoge Raad voor de Economische Beroepen
T.a.v. Dhr. Jean-Marc Delporte, Voorzitter
City ATRIUM C – 8ste verdieping
Vooruitgangstraat 50
B- 1210 Brussel

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk

KAB/FR/km- 19973

bijlage(n)

Betreft: ITAA – opvolging

Geachte heer Voorzitter,

Op 30 september 2020 is het ITAA, het Institute for Tax Advisors and Accountants, volledig van start gegaan door het in werking treden van de Wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur.

Een aantal belangrijke uitvoeringsbesluiten van deze wet zijn, mede in samenwerking met uw Raad, uitgewerkt. Andere uitvoeringsbesluiten, zoals met betrekking tot de deontologie van de beroepsbeoefenaars, dienen nog uitgewerkt te worden. Daarnaast dient ook nog nagegaan te worden welke bestaande normen en aanbevelingen van de twee fusionerende instituten, het BIBF en het IAB, behouden kunnen blijven dan wel aangepast moeten worden. Verder dienen een aantal uitvoeringsbesluiten van de Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen opgeheven te worden.

Gelet op het voorgaande zou ik u willen vragen om een werkgroep samen te stellen bestaande uit wetenschappelijke medewerkers van uw Raad, vertegenwoordigers van de voorgedijministers van het ITAA, van het ITAA en van de betrokken diensten bij de FOD Economie. Deze werkgroep heeft als taak:

- uitwerken van uitvoeringsbesluiten voor de wet van 17 maart 2019;
- evaluatie van de bestaande normen en aanbevelingen van het BIBF en het IAB;

Voor meer informatie over uw dossier kunt u terecht bij:

- opvolging van de opheffing van de uitvoeringsbesluiten van de wet van 22 april 1999 en
- opvolging van de werking van het ITAA.

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Nathalie Muylle', with a large, sweeping initial 'N'.

Nathalie Muylle

Bijlage 2

ITAA – opvolging van de fusie

Taak van de werkgroep op korte termijn:

- Opvolging van de **concrete tenuitvoerlegging** van de uitvoeringsbesluiten voor de werking van het ITAA (inzake openbaar register, stage, organisatie van examens, website, digital gateway, hoe kan men een passerelle aanvragen, hoe zit het met de beroepsbeoefenaars uit andere landen, personen met 7 jaar ervaring,)
- Analyse van toekomstig **KB-deontologie** en de maatregelen om de onafhankelijkheid te verzekeren (artikel 36, § 2, van de wet);
- Analyse van bestaand KB-plichtenleer BIBF op vlak van **onverenigbaarheden** (rekening houdend met het recente arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 27 februari 2020 in de zaak C-384/18, in verband met de onverenigbaarheden van boekhouders);
- Nadere regels voor de toepassing van de **opdrachtbrief** (artikel 41, tweede lid, van de wet);
- Analyse van nieuwe toezichtopdracht “witwas” **fiscale consultants** (evt. aanpassing KB openbaar register);
- Analyse van toekomstig **KB-kwaliteitstoetsing** en de oprichting van een commissie kwaliteitstoetsing belast met de organisatie van de kwaliteitstoetsing (artikel 60, eerste lid, van de wet);
- **Examenreglement** van ITAA
- Bespreking strategie **kwaliteitstoetsing vanaf 2024** (alle ex-BIBF-leden moeten kwaliteitstoetsing krijgen);
- Duidelijkheid over het lot van bestaande normen, aanbevelingen, richtlijnen, ... van IAB en BIBF (o.a. “KMO-norm)
- Planning van de opheffing van nog bestaande artikelen uit de wet van 22 april 1999, alsook van nog bestaande uitvoeringsbesluiten van wet van 22 april 1999;
- Eventueel: bepalen welke activiteiten de stagiair mag uitoefenen (artikel 16, tweede lid van de wet);
- Eventueel: vaststellen van de nadere regels met betrekking tot de onverenigbaarheden met het beroep en de uitzonderingen hierop (artikel 49, eerste lid, van de wet).
-

Op langere termijn:

- Nadere regels van de verzoeningsprocedure in de schoot van het interinstitutencomité (artikel 78, derde lid, van de wet).

Bijlage 3**Specifieke aandachtspunten vanwege de Hoge Raad, te bespreken in kader van bilaterale discussie met ITAA:**

- De nood aan heldere **statistieken**, zowel wat betreft de onderzoeken en toezichtsdossiers als de eigenlijke tuchtdossiers, met precisering van de aard (soort inbreuk) en herkomst van de onderzoeken en de dossiers (al dan niet na klacht);
- Transparantie qua **tuchtrechtspraak**, uiteraard geanonimiseerd en bij voorkeur exhaustief (geen selectie);
- Duidelijke procedure qua **klachtenbehandeling**;
- Opvolging en uitvoering van de **tuchtsancties**;
- Lot van **klanten** van economische beroepsbeoefenaars “die het noorden kwijt zijn”;
- Voldoende **middelen** vanuit het ITAA voor toezicht, kwaliteitstoetsing en tucht;
- In acht nemen van **redelijke termijn** voor de toezichts- en tuchtonderzoeken in de schoot van het ITAA;
- Gecentraliseerde en onafhankelijke **datbank** van tuchtdossiers.